

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра іноземних мов

AB INITIO

Навчально-методичний посібник з самостійної роботи
з курсу латинської мови
для здобувачів вищої освіти за спеціальностями 091 “Біологія”, 201
“Агрономія”, 211 “Ветеринарна медицина”

Укладачі: Д. Ю. Хохель, О. І. Кунцьо

УДК 378,147,091,33: 811.124 (075.8)

A-13

*Рекомендовано до друку рішенням науково-методичної ради
Подільського державного аграрно-технічного університету
(протокол № 6 від 24 березня 2021р.)*

Рецензенти:

Марчишина А. А., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри англійської мови Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

Гуменюк І. І., кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов Подільського державного аграрно-технічного університету

Матвеев М. Д., кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри біологій та методики її викладання Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

Мельник А. В. спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, “викладач-методист”, викладач основ латинської мови з медичною термінологією Кам'янець-Подільського медичного коледжу

A-13 *Ab initio: навчально-методичний посібник з самостійної роботи з курсу латинської мови (для здобувачів вищої освіти за спеціальностями 091 “Біологія”, 201 “Агрономія”, 211 “Ветеринарна медицина”)/Д. Ю. Хохель, О. І. Кунцьо. Кам'янець-Подільський: ПДАТУ, 2021. 71 с.*

Навчально-методичний посібник призначено для самостійної роботи здобувачів вищої освіти за спеціальностями 091 “Біологія”, 201 “Агрономія”, 211 “Ветеринарна медицина” з навчальної дисципліни “Латинська мова”. Посібник містить теоретичні відомості для самостійного опрацювання, передбачених програмою тем, комплект тестів та список джерел. Подано перелік латинських словотвірних елементів, зокрема афікси із грецькими відповідниками та прикладами їх вживання; зведену таблицю таксономічних суфіксів; клінічні та ботанічні терміноелементи, найуживаніші анатомо-біологічні прикметники за відмінами та частовживані в ботанічних назвах епітети; приклади рецептів для опрацювання та перелік сентенцій для засвоєння. Для контролю опанування теоретичного матеріалу запропоновано практичні завдання у тестовій формі.

УДК 378,147,091,33: 811.124 (075.8)

© ПДАТУ, 2021

Зміст

Вступ	4
Матеріали для самостійної роботи	5
Зведена таблиця частотних префіксів	5
Зведена таблиця частотних суфіксів	10
Таблиця таксономічних суфіксів	16
Кінцеві терміноелементи	17
Найуживаніші анатомо-біологічні прикметники за відмінами	20
Частовживані в ботанічних назвах епітети: зведений список	22
Приклади рецептів для опрацювання	25
Сентенції	31
Питання для самоконтролю	33
Тестові завдання	34
Вимова	34
Складоподіл і наголос	38
Іменник: загальні відомості	42
Іменники I і II відміни	46
Іменники III відміни	49
Іменники IV і V відміни	51
Іменники: зведений тест	55
Прикметник	59
Числівники	61
Дієслово: загальні відомості	63
Терміноелементи	65
Сентенції	68
Список джерел	71

Вступ

Вивчення латини студентами біологічних і медичних спеціальностей є нагальною професійною необхідністю. Курс латини для здобувачів освіти за спеціальностями 091 «Біологія», 201 «Агрономія», 211 «Ветеринарна медицина» має відповідати специфічним вимогам до вивчення біологічної та медичної термінології.

Як писав ще у 1960 році відомий науковець Е. Дж. Х. Корнер: «Ми, ботаніки, підтримуємо життєздатність латинської мови. Ми читаємо нею, пишемо, друкуємося, розмовляємо, коли рідні мови відмовляють, і досягаємо успіху в тому, щоб такі чудові речі, як квіти орхідей та мікроскопічні гриби, отримали загальне розуміння за допомогою латини. Якби ми цього не зробили, Вавилон мов і правописів зруйнував би нашу згоду, і ми були б у владі політики! Фактично ми маємо власну міжнародну мову; вона так розвинулася, що майже настільки ж відрізняється від класичної латини, як сучасна [англійська] від чосерівської англійської мови»[1]¹. Латина є спільною мовою для науковців-біологів і медиків у всьому світі, що дає змогу уникнути термінологічних непорозумінь. Саме тому її вивчення є складовою фахової підготовки здобувачів вищої освіти за біологічними та медичними спеціальностями.

Цей посібник містить низку матеріалів, які допоможуть студентам у процесі самостійної роботи глибше опанувати актуальні для них термінологічні одиниці та закріпити знання про базові граматичні поняття. Матеріали, включені до першого розділу, містять інформацію про афікси, яка стане студентам у пригоді при перекладі фахових термінів; прикметники, які найчастіше вживаються, із перекладом; приклади рецептів для опанування їх структури та низку сентенцій. Другий розділ має практичну спрямованість і містить тести для закріплення здобутих знань з вимови, теоретичних відомостей та особливостей вживання іменника, прикметника, числівника та дієслова.

¹Stearn W.T. Botanical Latin: history, grammar syntax, terminology and vocabulary. London: David & Charles. 3rd rev. ed. 1983. P. 46-47.

Матеріали для самостійної роботи

За структурою розрізняють:

1. Одночленні терміни:

- прості/непохідні слова латинського або грецького походження;
- похідні/афіксальні однокореневі слова, утворені за допомогою суфіксів (змінює лексичне значення слова) або префіксів (уточнює лексичне значення слова);
- складні терміни представлені одним словом, що складається з кількох терміноелементів грецького, рідше латинського, походження.

2. Терміни-словосполучення (дво- або багато-членні), які мають значення захворювань, патологічних станів, оперативних дій та ін.

Ознайомтесь із прикладами вживання та значенням найпоширеніших афіксів та запам'ятайте їх.

Зведена таблиця частотних префіксів

Латинські префікси	Грецькі префікси	Значення	Приклади
<i>ab-</i> (<i>a-</i> , <i>abs-</i> , <i>ap-</i> , <i>apo-</i> , <i>se-</i>)	<i>apo-</i>	напря́м від чо́гось, від-; заперечення, віддалення, усунення відхилення	<i>aversio</i> , <i>ōnis</i> f — відвернення <i>abductor</i> , <i>ōris</i> m — відвідний (м'яз) <i>abstinentia</i> , <i>ae</i> f — утримання <i>aberratio</i> – відхилення <i>apocarpium</i> – апокарпій <i>arophysis</i> , <i>is</i> f — апофіз; приросток
<i>ad-</i> (<i>ac-</i> , <i>ag-</i> , <i>af-</i> , <i>ap-</i> , <i>as-</i> , <i>al-</i>)		набли́ження, приєднання до чо́гось, розташованість поблизу; при-, до	<i>adaptatio</i> – адаптація <i>adductor</i> , <i>oris</i> m — привідний (м'яз) <i>afferens</i> , <i>ntis</i> — приносний <i>accessorius</i> , <i>a</i> , <i>um</i> — додатковий <i>aggregatus</i> , <i>a</i> , <i>um</i> — згрупований <i>appendix</i> , <i>īcis</i> f — додаток; відросток
	<i>amphi-</i>	обхва́т з обо́х бо́ків	<i>amphibolia</i> , <i>ae</i> f — двозначність
<i>ante-</i> , <i>pro</i>	<i>prae-</i> (<i>pre-</i> , <i>pro-</i>)	розташованість перед чимось, попередній (відносно часу)	<i>antebrachium</i> , <i>īi</i> n — передпліччя <i>antecendens</i> – попередній <i>prophyllum</i> – передлист <i>prominentia</i> , <i>ae</i> f — виступ <i>praecordium</i> , <i>īi</i> n — передсердя

			praemontanus – передгірський processus, us m — відросток provisor, ōris m — провізор
<i>circum-</i>	<i>para-, peri-, amphi-</i>	навколо, з усіх сторін	circumflexus, a, um — огинаючий circumstantia – навколишнє середовище perianthum – оцвітина periodontium, i n — періодонт paraphyllum – прилист amphibia – земноводні
<i>com-</i> (<i>con-, co-, col-, cor-</i>)	<i>syn-</i> (<i>sym-</i>)	сполучення, сукупність	concultivar – сортотип compactus – стислий compositus, a, um — складний collateralis, e — бічний corrugator, ōris m — зморщувач commisura, ae f — спайка synthesis – синтез symbiosis – симбіоз symphysis, is f — зрощення; симфіз syndesmosis, is f — синдесмоз; зв'язкове сполучення
<i>contra-</i>	<i>anti</i>	протилежне становище	contraindicatio, ōnis f — протипоказання anticoncipiens, ntis — протизапідний
<i>de- (des-)</i>	<i>cata-</i>	рух донизу, направлення дії зверху вниз	descendes – низхідний degradatio, ōnis f — деградація catacarolla – нижній вінчик cataplexia, ae f — параліч cataplasma, ātis n — припарка
<i>dis- (dif-, di-)</i>	<i>dia-</i>	відокремлення, розділення, роз'єднання;	dissolutor, ōris m — розчинник diffusus, a, um — розлогий dialysis, is f — розділення
<i>ex- (e-)</i>	<i>ec-, (ex-)</i>	рух із чогось, за межі чогось, із, з-, відсутність	excitans, ntis — збуджувальний efoliatus – безлистий ectomia, ae f — вирізаня; видалення
<i>extra-</i> (<i>exterio-</i>)	<i>ecto-</i> (<i>exo-</i>)	перебування поза чим-небудь	extractum, i n — витяжка; екстракт extrafloralis – позаквітковий exoplasma, ātis n — зовнішній шар протоплазми ectospora – ектоспора

<i>in-</i> (<i>im-, ir-</i>)	<i>en-</i> (<i>em-</i>)	розташованість усередині чогось	<i>impletus</i> – наповнений <i>implantatio, ōnis f</i> — пересадка <i>irrigatio, ōnis f</i> — зрошення <i>encephalon, i n</i> — головний мозок <i>embryo, ōnis m</i> — зародок <i>insufficientia, ae f</i> — недостатність
<i>in-</i> (<i>im-, ir-</i>)	<i>a-, an</i>	заперечення, відсутність якості	<i>atrophia, ae f</i> — атрофія <i>anaemia, ae f</i> — анемія; малокрів'я <i>aphyllus</i> – безлистий <i>inodoratus</i> – непахучий <i>inaequalis, e (syn. impar, aris)</i> — нерівний
<i>infra-;</i> <i>sub-</i> (<i>suc-</i> , <i>sug-</i> , <i>sup-</i>)	<i>hypo</i>	розташованість під чимось, нижче; менше, недостатність, зменшення об'єму, кількості	<i>infraumbilicalis, e</i> — підпупковий <i>infracoliaceus</i> – підлистий <i>subspecies</i> – підвид <i>subcutaneus, a, um</i> — підшкірний <i>succedaneus, a, um</i> — наступний <i>suppositorium, i n</i> — свічка <i>hypogaeus</i> – підземний <i>hypoesthesia, ae f</i> — гіпоестезія
<i>inter</i>	<i>meso-</i> (<i>mes-</i>); <i>dia-</i> (<i>di-</i>)	розташований між чимось, середній, проміжний; між; середня оболонка судин (артерії, аорти, вени) <i>dia-</i> (<i>di-</i>) — через, підсилення значення дії	<i>intercostalis, e</i> — міжреберний <i>intermedius</i> – проміжний <i>interspecificus</i> – міжвидовий <i>mesophyton</i> – мезофіт <i>mesogastrium, i n</i> — середня частина живота <i>diencephalon, i n</i> — проміжний мозок <i>diaspora</i> – діаспора <i>diarrhoea, ae f</i> — діарея; пронос <i>diuresis, is f</i> — діурез; сечовиділення
<i>intra-</i>	<i>endo-</i> (<i>ento-</i>)	перебування всередині чого небудь	<i>intraspecificus</i> – внутрішньовидовий <i>intravenosus, a, um</i> — внутрішньовенний <i>endocardium, i n</i> — внутрішня оболонка серця
<i>juxtra-</i>	<i>para</i>	розташованість поряд, поблизу; надійність, близькість	<i>parotis, itidis f</i> — привушна залоза <i>juxtraauricularis, e</i> — навколоушний
<i>per-</i>	<i>dia-</i>	рух крізь щось; через, протягом, підсилення	<i>perforatus</i> – пробитий <i>diakinesis</i> – діакінез

		основного поняття	peroralis, e — пероральний peracutus, a, um — дуже гострий
<i>post</i>	<i>meta-</i> , (<i>met-</i>)	розташованість за чимось, позаду; після, по; meta- перехід з одного місця чи стану в інші, зміна	postfrontalis, e — позалобовий postremus – останній metatypus – метатип metencephalon, i n — задній мозок metastasis, is f — перенесення в організмі хворобливого чинника з одного місця в інше
<i>re</i>		рух назад, повтор, відтворення, зворотна або протилежна дія	recurvatus – відігнутий назад repetitio – повторення resistentia, ae f — протидія; опір
<i>retro</i>		розташованість позаду чогось	retroflexus, a, um — загнутий; зігнутий назад
<i>se-, de-, des-</i>		відділення, видалення, усунення;	selectio – відбір, селекція separatio – відділення secretio, ōnis f — виділення degeneratio, ōnis f — переродження dehydratio, ōnis f — дегідратація
<i>super- supra-</i>	<i>hyper-, epi-</i>	розташованість над чимось, підвищення; занадто; над, надмірно, вище	superspecies – надвид suprafoliaceus – надлистий supracutaneus, a, um — надшкірний epidermis, is f — надшкір'я; епідерміс epigaeus – наземний hypertrophia, ae f — гіпертрофія; надмірний розвиток (тканини, органа)
<i>trans</i>		відправлення за межі; через, за, перед	transformatio – перетворення transplantatio, ōnis f — пересадка transvesicalis, e — трансвезикальне; те, що проходить через сечовий міхур
<i>omni-</i>	<i>pan</i>	все, цілком, що відноситься до цілої речі	omnivorus, a, um — всепоглинаючий panplegia, ae f — параліч тіла
<i>multi-</i>	<i>poly-</i>	багато	multiformis, e — багатотформний polyarthritis, idis f — поліартрит
<i>pauc-</i>	<i>olig(o)-</i>	мало	paucus, a, um — малий, невеликий oliguria, ae f — зменшене виділення сечі
	<i>auto-</i>	сам, власний	autoplastica, ae f — автопластика;

		пересадка власних тканин з однієї частини тіла на іншу
<i>pseudo-</i>	помилковий, хибний	pseudohaemophilia, ae f — псевдогемофілія — блідість шкіри і слизових оболонок
<i>homo</i>	однаковий, той же самий, подібний	homoplastica, ae f — гомопластика; заміна дефектів або виправлення деформацій з використанням тканин від іншої людини
<i>heter</i>	один із двох, іншого виду, інший	heteroplastica, ae f — гетеропластика; пересадка людині тканин або органів від тварин
<i>eu</i>	покращення дії	euphoria, ae f — ейфорія
<i>micro</i>	малий, маленький, дуже маленький	micropsia, ae f — мікропсія; розлад зору, при якому розміри предметів здаються меншими, ніж вони є
<i>macro-</i>	великий	macroglossia, ae f — макроглісія; патологічне збільшення язика
<i>mega-</i>	крупний	megalosplenia, ae f — мегалоспленія; збільшення селезінки

Зведена таблиця частотних суфіксів

Прикметникові суфікси

Суфікс	Значення	Приклад
I-II відміна		
-acēus, a, um -ēus, a, um	характеристика речовини за її складом, ознака за походженням, подібність до якогось матеріалу	oleraceus, a, um – городній, овочевий (olus, ěris n – овоч) herbaceus, a, um – трав'янистий (herba, ae f – трава) amylaceus, a, um — крохмальний membranaceus, a, um — перетинчастий, мембранний aureus, a, um – золотистий (aurum, i n – золото) argenteus, a, um – сріблястий (argentum, i n – срібло) ossēus, a, um — кістковий
-ātus, a, um	характерна ознака	caudatus, a, um — хвостатий capitatus, a, um — головчастий radiatus, a, um — променистий maculatus, a, um – плямистий (macula, ae f – пляма) spicatus, a, um – колосистий (spica, ae f – колос)
-īcus, a, um -īnus, a, um -īus, a, um -ānus, a, um	належить, відноситься до того, що названо в основі	silvaticus, a, um – лісовий (silva, ae f – ліс) lymphaticus, a, um – лімфатичний gastricus, a, um — шлунковий caninus, a, um – собачий (canis, is m – собака) uterinus, a, um — матковий anserinus, a, um — гусячий palatinus, a, um — піднебінний montanus, a, um – гірський (mons, montis m – гора) medianus, a, um — серединний
-īdus, a, um	якість; фізична властивість	frigidus, a, um — холодний fluidus, a, um — рідкий tepidus, a, um — теплий

-(o) idēus, a, um	схожий на те, що названо в основі	pterygoideus, a, um — крилоподібний coracoideus, a, um — дзьобоподібний lambdoideus, a, um — лямбдоподібний mastoideus, a, um — соскоподібний rhomboides, a, um — ромбоподібний deltoideus, a, um — дельтоподібний scaphoideus, a, um — човноподібний rheumatoideus, a, um — ревматоїдний
-ēus, a, um	відноситься до того, що названо в основі (переважно з грецькими коренями)	pharyngeus, a, um — глотковий
-gēnus, a, um	1) породжений (походить від) тим, що названо в основі 2) породжує те, що названо в основі	odontogenus, a, um — одонтогенний haematogenus, a, um — гематогенний; який виникає в крові cancerogenus, a, um — канцерогенний pyogenus, a, um — піогенний; який спричиняє нагноєння
-ōsus, a, um -lentus, a, um	характерний, насичений багатий тим, що названо в основі	adiposus, a, um — жировий musculosus, a, um — м'язистий ramosus, a, um — гілчастий fibrosus, a, um — волокнистий spinōsus, a, um — колючий saxōsus, a, um — скельний (saxum, i n — скеля) purulentus, a, um — гнійний virulentus, a, um — вірулентний; дуже отруйний succulentus, a, um — соковитий (succus, i m — сік) esculentus, a, um — їстівний (esca, ae f — їжа, корм)
-olus, a, um -ulus, a, um -culus, a, um -usculus, a, um -ellus, a, um	слабкий ступінь якості	luteolus, a, um — жовтуватий (luteus, a, um — жовтий) albulus, a, um — білуватий (albus, a, um — білий) dulciculus, a, um — солодкуватий (dulcis, e — солодкий) duriusculus, a, um — твердуватий (durus, a, um — твердий) amarellus, a, um — гіркуватий (amarus, a, um — гіркий)

III відміна

-alis, e -aris, e	належність, властивість, відношення до предмета або місця	officinalis, e – лікарський (officina, ae f – аптека) vulgaris, e – звичайний (vulgus, i n – народ, натовп) cerebralis, e — церебральний (мозковий) articularis, e — суглобовий frontālis, e — лобовий acromiālis, e — акроміальний (що стосується надплечового відростка) palmaris, e — долонний dentalis, e — зубний visceralis, e — вісцеральний (що стосується внутрішніх органів)
-ans, antis -ens, entis	слабкий ступінь якості	fruticans, antis – куцистий (frutex, icis m – кущ) rubens, entis – червонуватий (ruber, bra, brum – червоний)
-il(is) -bil(is)	можливість дії, здатність у пасивному значенні	facilis, e — легкий operabilis, e — операбельний; якого можна оперувати sanabilis, e — виліковний; якого можна вилікувати transportabilis, e — транспортабельний; якого можна транспортувати
-gēnes, is	породження, виникнення, обумовленість	pyrogenus, is — пірогенний; зумовлений підвищенням температури

Іменникові суфікси

I-II відміна

-arī(um); -orī(um)	місце знаходження, сукупність предметів	herbarium, i n – гербарій (herba, ae f – трава) seminarium, i n – розсадник (semen, inis n – насіння) cucumerarium, i n – баштан (cucumis, erism – огірок) vivarium, i n — віварій; приміщення для тварин instrumentarium, i n — інструментарій
-------------------------------------	---	---

		sanatoriūm, i n — санаторій
-etum	сукупність рослин одного виду або роду	fruticetum, i n – чагарник (frutex, icis m –кущ) quercetum, i n – дїброва (quercus, us f –дуб) baccetum, i n – ягїдник (baccā, ae f – ягода)
-ia -ntia	1) дія; процес 2)патологїчний стан 3)абстрактне поняття	-pathia, ae f — патїя pneumonia, ae f — пневмонїя notitia, ae f – знання (notus, a, um – вїдомий) substantia, ae f – речовина (substo, are –їснувати)
-ism(us)	1) отруєння 2) патологїчний стан, порушення функції (у бїк пїдвищення)	botulismus, i m — ботулїзм pancreatismus, i m — панкреатизм
-mēnt (um)	засїб; результат дїї	ligamentum, i n — зв’язка medicamentum, i n — лїкарський засїб tegumentum, i n – покрив (tego, tectum, ere – покривати) rudimentum, i n – рудимент (rudis, e – нерозвинений)
-nt(ia)	якїсть; вїдстороненї поняття	protuberantia, ae f — горбистїсть; виступ; eminentia, ae f — пїдвищення; виступ
-ōl- -ūl(cūl)- -ill- -ell-	зменшувальне значення	foveōla, ae f — ямочка nucleōlus, i m — ядерце arteriōla, ae f — артерїола; маленька артерїя radicūla, ae f — корїнець cellūla, ae f — клїтинка vesicūla, ae f — мїхурець; пухирець scalpellum, i n — ножичок spicula, ae f – колосок (spica, ae f – колос) radicula, ae f – редиска, букв. “корїнчик”(radix, īcis f – корїнь) flosculus, i m – квіточка (flos, floris m–квітка)

		foliolum, i n – листочок (folium, i n – листок) pyrola, ae f – грушанка (pyrus, i f – груша) pistillum, i n – маточка, букв. “товкач” (pinso, ui, pistum, ere – товкти) myrtillus, i m – чорниці (myrtus, i f – мирт: листя чорниці нагадує листя мирту) lenticella, ae f – сочевичка (lens, lentis f) capsella, ae f – грицики, букв. “коробочка” (capsa, ae f – коробка)
--	--	--

-ūr(a) -tur(a), -sur(a)	дія або результат дії	cultura, ae f – культура (colo, cultum, ere – обробляти, вирощувати) sutūra, ae f – шов (шво) apertūra, ae f – апертура; отвір incisūra, ae f – вирізка fissūra, ae f – щілина; фісура commissūra, ae f – спайка; комісура
--	-----------------------	---

III відміна

-ēma, ātis	1) загальне значення наслідку дії 2) наявність висипів, набряків та наривів	emphysēma, ātis n – емфізема; розтягнення (здуття) органа або тканини повітрям, яке потрапило ззовні oedēma, ātis n – едема; набряк; скопичення рідини в тканинних просторах exanthēma, ātis n – екзантема; висип на шкірі
-iasis, is	порушення функції, патологічний стан	helminthiasis, is f – гельмінтіаз elephanthiāsis, is f – елєфантіаз; слоновість (потовщення в кінцівках) leontiāsis, is f – леонтіаз; лєове обличчя
-io, ōnis	дія або результат дії (у клінічних та	divisio, onis f – відділ (divido, visum, ere – ділити, розділяти)

	анатомогістологічних термінах)	auscultatio, ōnis f — вислуховування impressio, ōnis f — вдавнення; втиснення abductio, ōnis f — відведення rotatio, ōnis f — обертання
-īt(as), ātis	якість; відсторонені поняття	tuberositas, ātis f — бугорчик; виступ кістки extremitas, ātis f — кінцівка; край; кінець sanitas, ātis f — здоров'я
-itis, itidis	запалення	dermatitis, itidis f — дерматит, bronchitis, itidis f — бронхіт; запалення бронхів peritonitis, itidis f — перитоніт; запалення брюшини stomatitis, itidis f — стоматит; запалення слизової оболонки порожнини рота
-men, ĩnis	засіб; результат дії	forāmen, ĩnis n — отвір
-oma, ātis	1) пухлина 2) загальне значення наслідку дії	myoma, ātis n — міома symptōma, ātis n — симптом glaucomā, ātis n — глаукома;
-ōr, ōris	1) дійова особа або предмет, що виконує дію (в анатомогістологічних термінах); 2) фізичний або душевний стан (у клінічних термінах); 3) назви приладів, інструментів	flexor, ōris m — згинач (м'яз) rotator, ōris m — обертач (м'яз) adductor, ōris m — привідний (м'яз) tumor, ōris m — пухлина rubor, ōris m — почервоніння defibrillator, ōris m — дефібрилятор dosator, ōris m — дозатор
-osis, is	1) захворювання незапального характеру; відхилення від норми 2) підвищений вміст формених елементів крові	neurosis, is f — невроз nephrosis, is f — нефроз; дегенеративне захворювання ниркових каналців leucocytosis, is f — лейкоцитоз

Таблиця таксономічних суфіксів²

	<i>Рослини</i>	<i>Водорості</i>	<i>Гриби</i>	<i>Тварини</i>	<i>Бактерії</i>	<i>Віруси</i>
Тип/Відділ		<i>-phyta</i>	<i>-mycota</i>			<i>-viricota</i>
Підтип		<i>phytina</i>	<i>-mycotina</i>	<i>-data</i>		<i>-viricotina</i>
Клас	<i>-opsida</i>	<i>-phyceae</i>	<i>-mycetes</i>	<i>-lia</i>	<i>-ia</i>	<i>viricetes</i>
Підклас	<i>-idae</i>	<i>-phycidae</i>	<i>-mycetidae</i>	<i>-ia</i>	<i>-idae</i>	<i>-viricetidae</i>
Надряд/Надпорядок		<i>-anae</i>		<i>-orpha</i>		
Ряд/Порядок		<i>-ales</i>		<i>-formes</i>	<i>-ales</i>	<i>-viricetidae</i>
Підряд/Підпорядок		<i>-ineae</i>		<i>-morpha</i>	<i>-ineae</i>	<i>-virineae</i>
Інфраряд		<i>-aria</i>				
Надродина		<i>-acea</i>		<i>-oidea</i>		
Родина		<i>-aceae</i>		<i>-idae</i>	<i>-aceae</i>	<i>-viridae</i>
Підродина		<i>-oideae</i>		<i>-inae</i>	<i>-oideae</i>	<i>-virinae</i>
Інфрародина				<i>-odd</i>		
Триба		<i>-eae</i>		<i>-ini</i>	<i>-eae</i>	
Підтриба		<i>-inae</i>		<i>-ina</i>	<i>-inae</i>	
Інфпатриба				<i>-ad</i>		

² Francki R. I. B. International Committee on Taxonomy of Viruses. Classification and nomenclature of viruses. 5th report. 1991.

International Code of Nomenclature of Bacteria (Bacteriological Code, 1990 Revision). Edited by: Lapage S.P., Sneath P.H.A., Lessel E.F. et al. Washington (DC): ASM Press, 1992.

Кінцеві терміноелементи³

В опануванні латинською термінологією основну роль відіграє засвоєння греко-латинських терміноелементів. Терміноелемент – це словотвірний структурний елемент, який має фіксоване значення і використовується для утворення термінів одного змістового ряду. Терміноелемент дозволяє замінити багатослівний термін більш зручним і коротким.

Ознайомтесь із значенням терміноелементів та запам'ятайте їх. Наведіть приклади їх застосування.

Кінцевий терміноелемент	Значення
<i>-aemia, ae f</i>	кров; стан крові
<i>-aesthesia, ae f</i>	почуття; чутливість
<i>-algia, ae f</i>	біль
<i>-cele, es f</i>	грижа; набряклість
<i>-chylia, ae f</i>	сік; лімфа
<i>-dynamia, ae f</i>	сила; спроможність
<i>-ectasia, ae f</i>	розтягування; патологічне розширення
<i>-ectomy, ae f</i>	видалення; вирізування
<i>-ergia, ae f</i>	діяльність; робота
<i>-geusia, ae f</i>	смак
<i>-gramma, ātis n</i>	запис; зображення; рентгенівський знімок
<i>-graphia, ae f</i>	записування; графічна реєстрація; рентгенологічне дослідження
<i>-iatria, ae f</i>	лікування когось або чогось
<i>-kinesia, ae f</i>	рух
<i>-lalia, ae f</i>	мовлення
<i>-lithiasis, is f</i>	кам'яна хвороба
<i>-lithus, i m</i>	камінь
<i>-logia, ae f</i>	вчення; наука
<i>-lysis, is f</i>	розкладання; оперативне звільнення від рубців
<i>-malacia, ae f</i>	розм'якшення; розплавлення
<i>-mania, ae f</i>	потяг до чогось
<i>-megalia, ae f</i>	збільшення
<i>-metria, ae f</i>	вимірювання

³Світлична Є. І. Клінічна термінологія: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Є. І. Світлична, В. І. Базарова, Л. Г. Жук. Х. : НФаУ : Золоті сторінки, 2006. 168 с.

<i>-mnesia, ae f</i>	пам'ять
<i>-necrosis, is f</i>	некроз; змертвіння
<i>-odynia, ae f</i>	біль
<i>-opsia, ae f</i>	зір; дослідження
<i>-orexia, ae f</i>	апетит
<i>-paresis, is f</i>	неповний параліч; парез
<i>-pathia, ae f</i>	хвороба; хворобливий стан
<i>-penia, ae f</i>	бідність; недостатність
<i>-pepsia, ae f</i>	травлення
<i>-phagia, ae f</i>	ковтання; поглинання
<i>-philia, ae f</i>	схильність
<i>-phobia, ae f</i>	страх; боязнь
<i>-plasia, ae f</i>	утворення; розвиток чогось
<i>-plegia, ae f</i>	параліч; удар
<i>-pnoë, es f</i>	дихання
<i>-poësis, is f;</i> <i>-poiesis, is f</i>	вироблення; утворення чогось
<i>-ptosis, is f</i>	опущення органа
<i>-rrhagia, ae f</i>	кровотеча
<i>-rrhaphia, ae f</i>	накладання шва
<i>-rrhexis, is f</i>	розрив
<i>-rrhoea, ae f</i>	витікання секрету чи рідини
<i>-schisis, is f</i>	розшарування; розщеплення
<i>-sclerosis, is f</i>	ущільнення та затвердіння тканин
<i>-scopia, ae f</i>	огляд (інструментальний)
<i>-spasmus, i m</i>	спазм; судома; судорога
<i>-stasis, is f</i>	застій; зупинка; стаз
<i>-stenosis, is f</i>	стеноз; звуження
<i>-sthenia, ae f</i>	сила
<i>-stoma, atis n</i>	порожнина рота; свищ
<i>-stomia, ae f</i>	виведення штучного отвору
<i>-therapia, ae f</i>	лікування чимось
<i>-tomia, ae f</i>	розсікання; розтин; видалення
<i>-tonia, ae f</i>	тонус; кров'яний тиск
<i>-trophia, ae f</i>	живлення

Числівникові терміноелементи

Латинський терміноелемент	Грецький відповідник	Значення
<i>uni</i>	<i>mono</i>	одно
<i>bi (bis)</i>	<i>di, dicho, diplo</i>	дво
<i>tri</i>	<i>tri</i>	три
<i>quadr</i>	<i>tetra</i>	чотири
<i>quint</i>	<i>penta</i>	п'яти
<i>sext</i>	<i>hexa</i>	шести
<i>sept</i>	<i>hepta</i>	семи
<i>octo</i>	<i>octo</i>	восьми
<i>novem</i>	<i>ennae</i>	дев'яти
<i>deci, decem</i>	<i>deca-</i>	десяти
<i>undec</i>	—	одинадцять
<i>centi</i>	—	сто
<i>milli, mille</i>	<i>chilio</i>	тисячо
<i>primi</i>	<i>proto</i>	першо
<i>semi</i>	<i>hemi</i>	напів-

Терміноелементи, що означають рослини та частини рослин⁴

Латинська основа	Грецький відповідник	Значення
<i>-plant-</i>	<i>-phyt-</i>	рослина
<i>-arbor-</i>	<i>-dendr-</i>	дерево
<i>-frutic-</i>	<i>-thamn-</i>	кущ
<i>-fung-</i>	<i>-myc-</i>	гриб
<i>-musc-</i>	<i>-bryo-</i>	мох
<i>-foli-</i>	<i>-phyll-</i>	листок
<i>-flor-</i>	<i>-anth-</i>	квітка
<i>-fruct-</i>	<i>-carp-</i>	плід
<i>-ram-</i>	<i>-clad-</i>	гілка
<i>-radic-</i>	<i>-rhiz-</i>	корінь
<i>-pistill-</i>	<i>-gyn-</i>	маточка
<i>-semin-</i>	<i>-sperm-</i>	насіння
<i>-spic-</i>	<i>-stach-</i>	колос
<i>-spin-</i>	<i>-acanth-</i>	колючка
<i>-stamin-</i>	<i>-andr-, -stemon</i>	тичинка

⁴Балалаєва О.Ю., Вакулик І.І. Латинська мова та основи біологічної термінології: навчальний посібник. Київ, 2010. 324 с.

Найуживаніші анатомо-біологічні прикметники за відмінами

Прикметники I-II відміни

acusticus, a, um – слуховий
acutus, a, um – гострий
adversus, a, um – повернений до чогось
albus, a, um – білий
anatomicus, a, um – анатомічний
caroticus, a, um – сонний
cavus, a, um – порожній
coscygeus, a, um – куприковий
compactus, a, um – щільний
compositus, a, um – складний
coniunctivus, a, um – сполучний
crassus, a, um – товстий
cutaneus, a, um – шкірний
dexter, tra, trum – правий
durus, a, um – твердий
externus, a, um – зовнішній
flavus, a, um – жовтий
gluteus, a, um – сідничний
intermedius, a, um – проміжний
internus, a, um – внутрішній

internus, a, um – внутрішній
ischiadicus, a, um – сідничний
latus, a, um – широкий
longus, a, um – довгий
magnus, a, um – великий
medialis, e – присередній, медіальний
medianus, a, um – серединний
medius, a, um – середній
multus, a, um – численний
osseus, a, um – кістковий
palatinus, a, um – піднебінний
parvus, a, um – малий
profundus, a, um – глибокий
rotundus, a, um – круглий
sinister, tra, trum – лівий
spongiōsus, a, um – губчастий
spurius, a, um – несправжній
transversus, a, um – поперечний
vacuus, a, um – пустий
zygomatīcus, a, um – виличний

Прикметники III відміни

abdominālis, e – черевний
alveolāris, e – комірковий
articulāris, e – суглобовий
basālis, e – основний
biceps, bicipītis – двоголовий
capillāris, e – капілярний
caudālis, e – хвостовий
cerebrālis, e – церебральний
cervicālis, e – шийний
costālis, e – реберний
craniālis, e – черепний
dentālis, e – зубний
distālis, e – дистальний (далі від тулуба)
dorsālis, e – спинний, тильний
frontālis, e – лобовий
lacrimālis, e – слізний
laterālis, e – бічний
lumbālis, e – поперековий
medialis, e – при середній, медіальний

mollis, e – м'який
nasālis, e – носовий
occipitālis, e – потиличний
orbitālis, e – очноямковий
par, paris – рівний
pectorālis, e – грудний
plantāris, e – підошовний
proximālis, e – проксимальний (ближче до тулуба)
radiālis, e – променевий
sacrālis, e – крижовий
simplex, ĩcis – простий
superficiālis, e – поверхневий
temporālis, e – висковий
teres, ĩtis – круглий
thoracālis, e – грудний
vasculāris, e – судинний
ventrālis, e – черевний, вентральний
vertebrālis, e – хребетний

Дієприкметники минулого часу пасивного стану

abducens, entis – відвідний
afferens, entis – приносний
ascendens, entis – висхідний
communicans, antis сполучний
descendens, entis – низхідний
migrans, antis – блукаючий
perforans, antis – пронизний, проколюючий
prominens, entis – виступаючий
recurrens, entis – поворотний

Прикметники вищого ступеня порівняння

anterior, ius (anteriōris⁵) – передній
posterior, ius (posteriōris) – задній
superior, ius (superiōris) – верхній
inferior, ius (inferiōris) – нижній
major, jus (majōris) – великий
minor, us (minōris) – малий

⁵ Основаприкметників вищого ступеня співпадає з формою називного відмінка однини чоловічого і жіночого родів на **-ior**, тобто форма Genetivus Singularis для всіх трьох родів буде мати закінчення **-iōris**.

Частовживані в ботанічних назвах епітети: зведений список⁶

Компонентом біномінальних, тріномінальних та складених біологічних назв є епітет, який може бути виражений прикметником чи дієприкметником (узгоджений) та іменником (неузгоджений, прикладка). Узгоджений епітет граматично змінюється при узгодженні з родовою назвою-іменником. Серед інформативних епітетів є низка частовживаних прикметників.

Розгляньте запропоновані прикметники, які часто вживаються в якості епітетів у ботанічних назвах, їх переклад, наведіть за можливості біологічні назви з їх уживанням.

<i>acaulis</i>	stemless	безстеблова
<i>alba</i>	white	біла
<i>angustifolia</i>	narrow-leaved	вузьколиста
<i>annua</i>	annual	однорічна
<i>argentea</i>	silvery	срібляста
<i>arvensis</i>	of the field	польова
<i>aurantiaca</i>	orange	оранжева
<i>aurea</i>	golden, yellow	золотиста, жовта
<i>australis</i>	from the south (not necessarily Australia)	південна
<i>autumnalis</i>	of autumn	осіння
<i>azurea</i>	blue	лазурова
<i>caerulea</i>	blue	блакитна
<i>caespitosa</i>	dense	чубата, дерниста
<i>campanulata</i>	campanulate, like a bell	колокольчата, дзвоникова
<i>campestris</i>	of the field	польова
<i>canadensis</i>	from Canada	канадська
<i>capensis</i>	from the Cape, South Africa	африканська
<i>chinensis</i>	from China	китайська
<i>chrysantha</i>	yellow	жовта, золотава
<i>coccinea</i>	red	червона
<i>compacta</i>	compact	щільна
<i>decidua</i>	deciduous	оппадаюча
<i>densiflora</i>	dense-flowered	густоквітна, рясноцвітна
<i>digitata</i>	(leaves) like a hand, with 5 lobes	пальчаста
<i>esculenta</i>	edible	їстівна

⁶ Mahr S. *What's In A Name? Understanding Botanical or Latin Names*. Wisconsin Master Gardener, 26 Nov. 2007, mastergardener.extension.wisc.edu/files/2015/12/plantnames.pdf.

<i>farinosa</i>	floury, powdery	борошниста
<i>flava</i>	yellow	жовта
<i>flora plena</i>	with double flowers	з подвійними квітами
<i>foetida</i>	with an unpleasant smell	смердюча
<i>glabra</i>	smooth	гола
<i>grandiflora</i>	large-flowered	великоквіткова, великоцвіта
<i>hirsuta</i>	hairy	шорстка
<i>humilis</i>	short	скромна або низька
<i>japonica</i>	from Japan	японська
<i>lanceolata</i>	lance-shaped (leaves)	ланцетолиста
<i>latifolia</i>	wide-leaved	широколиста
<i>longiflora</i>	with long flowers	довгоквіткова, довгоцвіта
<i>lutea</i>	yellow	жовта
<i>macrantha</i>	large flowered	крупноквіткова
<i>macrophylla</i>	with large leaves	крупнолиста великолиста
<i>macrorrhiza</i>	with large roots	великобульбова
<i>maculata</i>	spotted	плямиста
<i>majus</i>	bigger	більша
<i>maritima</i>	near the sea	приморська
<i>micrantha</i>	small flowered	дрібноцвіта
<i>microphylla</i>	with small leaves	дрібнолиста
<i>millefolia</i>	with many (thousands of) leaves	тисячелиста
<i>montana</i>	from mountains	гірська
<i>multiflora</i>	many flowers	багатоквіткова, рясноцвіта
<i>nana</i>	small	мала, карликова
<i>officinalis</i>	with herbal uses	лікарська
<i>pallida</i>	cream	бліда
<i>palustris</i>	from marshes	болотна
<i>parviflora</i>	small flowered	з маленькими квітами, дрібноцвіта
<i>parvifolia</i>	with small leaves	мілколиста
<i>pauciflora</i>	few-flowered	бідноцвіта, малоквіткова
<i>paucifolia</i>	with few leaves	малолиста
<i>pendula</i>	hanging	повисла, звисла
<i>perennis</i>	perennial	багаторічна
<i>pinnata</i>	with pinnate leaves	пірчаста
<i>polyphylla</i>	with many leaves, leafy	багатолиста, ряснолиста
<i>praecox</i>	early, of spring	ранньостигла, рання
<i>prostrata</i>	prostrate	лежача, сланка

<i>pumila</i>	small	карликова
<i>punica</i>	red	червона
<i>purpurea</i>	deep pink	пурпурова, руда
<i>pygmaea</i>	small	карликова
<i>quercifolia</i>	oak-leaved	дуболиста
<i>rosea</i>	rose pink	рожева
<i>rotundifolia</i>	round-leaved	круглолиста
<i>rubra</i>	red	червона
<i>rupestris</i>	of hills	скельник
<i>sanguinea</i>	blood-red	криваво-червона
<i>sativa</i>	cultivated	посівна
<i>saxatilis</i>	of rocks	що живе серед скель, наскальна
<i>semperviva</i>	perennial	багаторічна
<i>sibirica</i>	from Siberia	сибірська
<i>spicata</i>	spiked	колосиста
<i>spinosa</i>	spiny	колюча
<i>stellata</i>	starry	зірчаста
<i>suphurea</i>	yellow	жовта
<i>sylvestris</i>	of woods	лісова
<i>tenuifolia</i>	with thin, narrow leaves	вузьколіста, тонколіста
<i>umbellata</i>	flowers in an umbel	парасолькова, зонтична
<i>vernalis</i>	of spring	весняна
<i>villosa</i>	hairy	волохата, волосиста
<i>viridis</i>	green	зелена
<i>vulgaris</i>	common	звичайна

Приклади рецептів для опрацювання

Проаналізуйте структуру рецептів. Перекладіть зі словником:

- Recipe:** Tincturae Convallariae
Tincturae Valerianae ana 10 ml
Extracti Crataegi fluidi 5 ml
Mentholi 0,1
Misce. Da.
Signa: по 15 крапель на добу.
- Recipe:** Solutionis Novocaini 0,5% – 10,0
D.t.d. N. 5 in ampullis
S.: Внутрішньовенно. На одне введення.
- Recipe:** Novocaini 0,25
Aquae destillatae 50,0
M.f. solutio pro injectionibus
D.S.: Внутрішньовенно. На одне введення.
- Recipe:** Analgini
Paracetamoli ana 0,2
Misce, fiat pulvis.
Da tales doses numero 10.
Signa: По 1 порошку при головному болі.
- Recipe:** Natrii chloridi 1,8
Aquae destillatae ad 200,0
M. f. solutio pro injectionibus
D. S.: Внутрішньовенно. На 1 ін'єкцію
- Recipe:** Solutionis Furacilini 0,02% – 500,0
D. S.: Зовнішньо.
- Recipe:** Solutionis Viridis nitentis spirituosae 1% – 20,0
D. S.: Зовнішнє.
- Recipe:** Natrii bromidi 3,0
Sacchari 7,5
Aquae destillatae ad 225,5
M. f. mixtura
D.S.: Внутрішньо. По столовій ложці тричі на добу до годівлі протягом 5 діб.

Recipe: Solutionis Camphorae oleosae ad usum externum 10% – 200,0
D. S.: Зовнішнє.

Recipe: Infusi herbae Absinthii ex 10,0 100,0
D. S.: Внутрішнє.

Recipe: Decocti corticis Quercus ex 20,0 200,0
D. S.: Внутрішнє.

Recipe: Mucilaginis amyli Solani 200,0
D. S.: Внутрішнє

Recipe: Emulsi olei Ricini 200,0
D. S.: Внутрішнє.

Recipe: Olei Ricini 10,0
Gelatosae 5,0
Aquaе destillatae 185,0
M. f. emulsum
D. S.: Внутрішнє

Recipe: Seminis Lini 20,0
Aquaе destillatae 180,0
M. f. emulsum
D. S.: Внутрішнє

Recipe: Natrii chloridi 200,0
Natrii sulfatis 400,0
M.f. pulvis
D.S.: Всередину по 4 ложки 2 рази на добу

Recipe: Ammonii chloridi 30,0
Natrii hydrocarbonatis 20,0
M.f. pulvis
Divide in partes aequales N. 10

Recipe: Emulsi seminis Lini 20,0 200,0
D. S.: Внутрішнє.

Recipe: Ammonii chloridi 3,0
Natrii hydrocarbonatis 2,0
M.f. pulvis
D.t.d. N. 10
S.: Всередину по 1 порошку 2 рази на добу

Recipe: Aspersio Iodoformii 100,0
D.S.: Зовнішне

Recipe: Iodoformii 30,0
Talci 70,0
M.f. aspersio
D.S.:

Recipe: Dusti Trichlormetaphosi 5% – 200,0
D.S.: Зовнішньо

Recipe: Trichlormetaphosi 10,0
Talci 190,0
M.f. dustum
D.S.: Зовнішньо

Recipe: Tabulettae Analgini 0,5
D.t.d. N. 10
S.: Внутрішньо. По 1 таблетці 2 рази на добу.

Recipe: Analgini 0,5
D.t.d. N. 10 in tabulettis
S.: Внутрішньо. По 1 таблетці 2 рази на добу.

Recipe: Acidi acetylsalicylici
Phenacetini āā 0,2
Coffeini 0,04
D.t.d. N. 6 in tabulettis
S.: Внутрішньо. По 1 таблетці 2 рази на добу.

Recipe: Tabulettae “Ascorphenum” N. 6
D.S.: Внутрішньо. По 1 таблетці 2 рази на добу.

Recipe: Dragee Aminazini 0,025
D.t.d. N. 6
S.: Внутрішньо. По 3 драже на прийом.

Recipe: Granulae Plantaglicidi 50,0
S.: Внутрішньо. По 1 чайній ложці 2 рази на добу.

Recipe: Briketae herbae Origani 7,5
D.t.d. N. 10
S.: Внутрішньо двічі на добу. На прийом по 1 брикету настоювати у склянці киплячої води.

- Recipe:** Tetracyclini 0,25
D.t.d. N.10 in capsulis gelatinosis elasticis
S. Внутрішнє. По 1 капсулі на прийом.
- Recipe:** Flores Chamomillae 40,0
Fructus Foeniculi 50,0
Folii Urticae 60,0
M.f. species
D.S.: Залити 1,5 л окропу, настоювати 45 хв.
Внутрішньо по склянці 2 рази на добу.
- Recipe:** Speciei pectoralis 200,0
D.S.: Залити 2 л гарячої води. Через 30 хв процідити і
давати по 1 склянці 2 рази на добу
- Recipe:** Unguenti Ichthyoli 10% – 100,0
D.S.: Зовнішнє.
- Recipe:** Ichthyoli 10,0
Vaselini 90,0
M.f. unguentum
D.S.: Зовнішнє.
- Recipe:** Pastae Zinci 50,0
D.S.: Зовнішнє.
- Recipe:** Xeroformii 5,0
Amyli Tritici 10,0
Zinci oxydi 15,0
Vaselini 70,0
M.f. pasta
D.S.: Зовнішнє
- Recipe:** Norsulfazoli 20,0
Farinae secalinae et
Aquaе fontanae q.s.
ut.f. electuarium
D.S.: Внутрішнє.
- Recipe:** Chloroformii
Olei Terebinthinae
Olei Helianthi āā 20,0
M.f. linimentum
D.S.: Зовнішнє.

Recipe: Linimenti Streptocidi 5% – 100,0
D.S. Зовнішнє

Recipe: Suppositorii cum Ichthyoli 0,2
D.t.d N. 6
S.: Ректально. На 3 введення.

Recipe: Ichthyoli 0,2
Olei Cacao q.s.
ut.f. suppositorium
D.t.d. N. 6
S.: Ректально. На 3 введення.

Recipe: Urosulfani 18,0
Farinae secalinae et
Aquaе fontanae q. s.
ut. f. massa bolorum
Divide in partes aequales N. 6
S.: По 1 болюсу 3 рази на добу.

Recipe: Urosulfani 3,0
Farinae secalinae et
Aquaе fontanae q. s.
ut. f. bolus
D. t. d. N. 6
S.: Внутрішнє. По 1 болюсу 3 рази на добу.

Recipe: Phthazini 5,0
Farinae secalinae et
Aquaе fontanae q. s.
ut.f. massa pilularum
Divide in partes aequales N. 10
D. S.: Внутрішнє. По 1 пілюлі 3 рази на добу.

Recipe: Phthazini 0,5
Farinae secalinae et
Aquaе fontanae q. s.
ut.f. pilula
D. t. d. N.10
S.: Внутрішнє. По 1 пілюлі 3 рази на добу.

Recipe: Emplastri Capsici 10×12 sm
D. S.: Зовнішнє.

Recipe: Tincturae Calendulae 50,0
D. S.: Внутрішньо.

Recipe: Extracti Frangulae fluidi 20,0
D. S.: Внутрішньо

Recipe: Sirupi Althaeae 100,0
D. S.: Внутрішньо.

Recipe: Aquae Menthae piperitae 5,0
D. S.: Внутрішньо

Сентенції

Ознайомтесь із значенням латинських сентенцій та запам'ятайте їх:

- **A posteriori** — після досвіду
- **A priori** — до досвіду
- **Ab ovo** — з самого початку
- **Alma mater** — «мати-годувальниця»
- **Alter ego** – друге я
- **AM (ante meridiem)** – до полудня;
- **PM (post meridiem)** – після полудня
- **Ars longa vita brevis** — мистецтво довге, життя коротке (Гіппократ)
- **Carpe diem** — лови день, або «**carpe diem, quam minimum credula postero**» — «лови день, довіряючи якомога менше майбутньому» (Горацій)
- **Carpe Noctem** – лови ніч
- **Citius, altius, fortius** — швидше, вище, сильніше
- **Cogito ergo sum** — я мислю, отже я існую (Рене Декарт)
- **Cognosce te ipsum** — пізнай самого себе
- **Contra spem spero** — без надії сподіваюсь
- **cui bono?** — кому вигідно
- **Curriculum vitae (CV)** — перебіг життя, резюме
- **De facto** — фактично, на практиці
- **De jure** — юридично, в принципі
- **Docendo discimus** — навчаючи вчимося
- **Eo ipso** — цим самим
- **Errare humanum est** – людині властиво помилятися
- **Et cetera (etc.)** – і так далі
- **Ex vivo** — поза живим організмом
- **Exempli gratia (e.g.)** – наприклад
- **Id est (i. e.)** — тобто
- **In varietate concordia** — єдність в різноманітті (девіз Європейського Союзу)
- **Magnum opus** — головний твір
- **Mea culpa** – моя вина
- **Memento mori** — пам'ятай про смерть
- **Memento vivere** — пам'ятай про життя
- **Modus operandi** — метод дії
- **Nota bene (NB, чи n.b.)** — зауваж, зверни увагу, візьми на замітку, запам'ятай
- **O tempora, o mores!** — о, часи, о, звичаї!
- **Persona grata** — «бажана персона»
- **Persona non grata** — «небажана персона»
- **Post scriptum (P. S. або P S)** — дописка до листа

- **Quod erat demonstrandum (Q.E.D. чи QED)** — що і треба було довести.
- **Sapienti sat** — розумному досить
- **Scientia potentia est** — знання — сила (Френсіс Бекон)
- **Semper fidelis** — завжди вірний
- **Semper paratus** — завжди готовий
- **Status quo** — теперішнє становище
- **Sub rosa** — у таємниці (букв. під розою)
- **Tabula rasa** — чиста дошка
- **Terra incognita** — невідома земля
- **Veni vidi vici** — прийшов, побачив, переміг
- **Verbatim:** — дослівно
- **Versus (VS)** – проти
- **Veto** — заборона
- **Vice versa** – навпаки

Питання для самоконтролю

1. Які є довгі суфікси, часто вживані у формуванні термінів?
2. Які короткі суфікси, часто вживані у формуванні термінів?
3. Наведіть приклад однокореневої таксономічної послідовності:
 - a. рослин
 - b. тварин
 - c. бактерій
 - d. грибів
 - e. вірусів
 - f. водоростей
4. Які терміноелементи, що означають рослини та частини рослин, ви знайшли у запропонованих добірках епітетів?
5. Провідмінійте дієприкметники доконаного виду пасивного стану для всіх трьох родів.
6. Визначте спосіб утворення прикметників вищого ступеня.
7. Запропонуйте форми чоловічого та середнього роду частовживаних ботанічних епітетів I і II відміни.
8. Запропонуйте групові вибірки ботанічних епітетів за спільними терміноелементами у їх складі. Продемонструйте отримані ланцюжки, виділіть відповідні терміноелементи.
9. Якою є структура рецепта?
10. Які дієслова часто вживаються у рецептах?
11. Які з запропонованих речень вживаються у мовах, які ви вивчаєте? Яке їхнє значення?
12. З практичних занять з фаху зробіть добір латинських термінів, які ви вивчали. Визначіть їх структуру.

10. Буквосполучення gh вимовляється як:

- А. [x] В. [ф]
- Б. [p] Г. [п]

11. Буквосполучення «ti» вимовляється як [ті] в таких ситуаціях:

- А. після ae, oe
- Б. між двома голосними
- В. після s, t, x
- Г. перед голосними

12. Буквосполучення «su» вимовляється як [св] в таких ситуаціях:

- А. між двома голосними
- Б. після ae, oe
- В. перед голосними
- Г. вона так не вимовляється

13. Буквосполучення «ngu» вимовляється як [нгу] в таких ситуаціях:

- А. між двома голосними
- Б. після ae, oe
- В. перед голосними
- Г. перед приголосними

14. Буквосполучення ae та oe вимовляються як:

- А. [a]
- Б. [o]
- В. [oe]
- Г. [e]

15. Буквосполучення ch вимовляється як:

- А. [c] В. [cx]
- Б. [ч] Г. [x]

16. Буквосполучення th вимовляється як:

- А. [т] В. [x]
- Б. [ч] Г. [ф]

17. Буквосполучення «ti» вимовляється як [ці] в таких ситуаціях:

- А. перед голосними
- Б. перед n, m
- В. перед приголосними
- Г. воно так не вимовляється

18. Буквосполучення «ngu» вимовляється як [нгв] в таких ситуаціях:

- А. після n, m
- Б. перед голосними
- В. перед приголосними
- Г. вона так не вимовляється

19. Буквосполучення «su» вимовляється як [су] в таких ситуаціях:

- А. між двома голосними
- Б. перед голосними
- В. в наголошеній позиції
- Г. вона так не вимовляється

- 20. Виберіть правильний варіант транскрипції слова *thorax*:**
- А. [тгорах]
 - Б. [торахс]
 - В. [тхорах]
 - Г. [тгорахс]
- 21. Виберіть правильний варіант транскрипції слова *schola*:**
- А. [шола]
 - Б. [сколя]
 - В. [шоля]
 - Г. [схоля]
- 22. Виберіть правильний варіант транскрипції слова *unguis*:**
- А. [унгуіс]
 - Б. [унквіс]
 - В. [ункуіс]
 - Г. [унгвіс]
- 23. Виберіть правильний варіант транскрипції слова *articulatio*:**
- А. [артікуляціо]
 - Б. [арцікулятіо]
 - В. [арцікуляціо]
 - Г. [артікулятіо]
- 24. Виберіть правильний варіант транскрипції слова *concha*:**
- А. [цонка]
 - Б. [конха]
 - В. [цонха]
 - Г. [конка]
- 25. Буквосполучення *sch* читається як?**
- А. [ш]
 - Б. [зх]
 - В. [ск]
 - Г. [нгв]
 - Д. [сх]
- 26. Яке буквосполучення дає звук [oe]?**
- А. oe
 - Б. ae
 - В. eu
 - Г. oë
 - Д. ou
- 27. Яке буквосполучення дає звук [e]?**
- А. oe
 - Б. ae
 - В. eu
 - Г. oë
 - Д. ou

28. Знайдіть слово з диграфом

- A. cito
- Б. cranium
- В. aether

29. Який дифтонг вимовляється як [e] ?

- A. ae
- Б. eu
- В. au
- Г. oe
- Д. аё

30. У яких словах буква S дає звук [з]?

- A. dosis
- Б. spiritus
- В. Sulfur
- Г. statim

31. У якому слові ті вимовляється як [ці] ?

- A. Glycerinum
- Б. operatio
- В. combustio
- Г. tibia
- Д. mixtio

32. У якому слові ті вимовляється як [ті] ?

- A. solutio
- Б. mixtio

33. У якому слові буква S вимовляється як [с]?

- A. Sulfur
- Б. Rosa
- В. causa
- Г. Vaselineum

34. Як читається виділене буквосполучення Sanguis?

- A. [нгу]
- Б. [нжу]
- В. [нги]
- Г. [нгв]
- Д. [нжв]

35. Яке буквосполучення дає звук [ae]?

- A. ae
- Б. oe
- В. eu
- Г. au
- Д. аё

Складоподіл і наголос

1. **Наголос в латинській мові стоїть:**
 - А. на другому або третьому складі від кінця слова
 - Б. на першому та другому складі від кінця слова
 - В. на третьому складі від кінця слова
 - Г. на першому складі
2. **Який склад у латинській мові короткий?**
 - А. відкритий склад перед *x* або *z*
 - Б. відкритий склад перед голосним
 - В. склад, утворений дифтонгом
 - Г. закритий склад перед декількома приголосними
3. **Визначте кількість складів у слові *glutaeus*:**
 - А. Один
 - Б. Два
 - В. Три
 - Г. Чотири
4. **Визначте кількість складів у слові *schismatico*:**
 - А. Один
 - Б. Два
 - В. Три
 - Г. Чотири
5. **Визначте кількість складів у слові *oedēma*:**
 - А. Один
 - Б. Два
 - В. Три
 - Г. Чотири
6. **Визначте кількість складів у слові *instructi*:**
 - А. Один
 - Б. Два
 - В. Три
 - Г. Чотири
7. **Визначте кількість складів у слові *dens*:**
 - А. Один
 - Б. Два
 - В. Три
 - Г. Чотири
8. **У слові *encephalon* наголос припадає на такий склад:**
 - А. 1-ий
 - Б. 2-ий
 - В. 3-ий
 - Г. 4-ий
9. **У слові *cementum* наголос припадає на такий склад:**
 - А. 1-ий

- Б. 2-ий
 - В. 3-ий
 - Г. 4-ий
- 10. У слові *cerebrum* наголос припадає на такий склад:**
- А. 1-ий
 - Б. 2-ий
 - В. 3-ий
 - Г. 4-ий
- 11. У слові *tuberculum* наголос припадає на такий склад:**
- А. 1-ий
 - Б. 2-ий
 - В. 3-ий
 - Г. 4-ий
- 12. У слові *sedativus* наголос припадає на такий склад:**
- А. 1-ий
 - Б. 2-ий
 - В. 3-ий
 - Г. 4-ий
- 13. У слові *Ukraina* наголос припадає на такий склад:**
- А. 1-ий
 - Б. 2-ий
 - В. 3-ий
 - Г. 4-ий
- 14. У слові *commobilis* наголос припадає на такий склад:**
- А. 1-ий
 - Б. 2-ий
 - В. 3-ий
 - Г. 4-ий
- 15. У слові *zygomaticus* наголос припадає на такий склад:**
- А. 1-ий
 - Б. 2-ий
 - В. 3-ий
 - Г. 4-ий
- 16. У слові *vertebra* наголос припадає на такий склад:**
- А. 1-ий
 - Б. 2-ий
 - В. 3-ий
 - Г. 4-ий
- 17. У слові *choledochus* наголос припадає на такий**
- А. 1-ий
 - Б. 2-ий
 - В. 3-ий
 - Г. 4-ий

18. У слові *palpebra* наголос припадає на такий склад:

- А. 1-ий
- Б. 2-ий
- В. 3-ий
- Г. 4-ий

19. У слові *ala* наголос припадає на такий склад:

- А. 1-ий
- Б. 2-ий
- В. 3-ий
- Г. 4-ий

20. Виберіть рядок, у якому в усіх словах наголос падає на другий склад:

- А. *ligamentum, cartilago*
- Б. *vertebra, septum*
- В. *cornu, scapula*
- Г. *digitus, encephalon*

21. Виберіть рядок, у якому в усіх словах наголос падає на другий склад:

- А. *mandibula, nasus*
- Б. *oleum, scelēton*
- В. *gastritis, membrana*
- Г. *cerebrum, mucosus*

22. Виберіть рядок, у якому в усіх словах наголос падає на другий склад:

- А. *ventralis, meatus*
- Б. *dorsum, thoracicus*
- В. *angulus, uvula*
- Г. *parvus, humērus*

23. Виберіть рядок, у якому в усіх словах наголос падає на другий склад:

- А. *arteria, angulus*
- Б. *cerebrum, fovea*
- В. *columna, extractum*
- Г. *palpebra, sinus*

24. Виберіть рядок, у якому в усіх словах наголос падає на третій склад:

- А. *Ephedra, contraho*
- Б. *solutio, fractura*
- В. *Belladonna, atrium*
- Г. *Althaea, mucosus*

25. Виберіть рядок, у якому в усіх словах наголос падає на третій склад:

- А. *canalis, lacrimalis*
- Б. *capitulum, Arachis*

В. ligamentum, gangraena

Г. mentholum, thorax

26.Виберіть рядок, у якому в усіх словах наголос падає на третій склад:

А. foramina, cellula

Б. corona, tunica

В. rheum, urethra

Г. duodēnum, mucosa

27.Виберіть рядок, у якому в усіх словах наголос падає на третій склад:

А. chole, substantia

Б. vertebralis, fissura

В. orbita, ligamentum

Г. hepaticus, tunica, aspera

Іменник: загальні відомості

1. Які іменники належать до I відміни?

- A. Жіночого роду, що мають закінчення: Nom. sg. -es, Gen. sg. -ei.
- Б. Жіночого роду, що мають закінчення: Nom. sg. -a, Gen. sg. -ae.
- В. Жіночого роду, що мають закінчення: Nom. sg. -on, Gen. sg. -i.
- Г. Чоловічого роду, що мають закінчення: Nom. sg. -us, Gen. sg. -us.

2. Які іменники належать до II відміни?

- A. Чоловічого та середнього роду, що мають закінчення: Nom. sg. -a, Gen. sg. -orum.
- Б. Чоловічого та жіночого роду, що мають закінчення: Nom. sg. -a, Gen. sg. -ae.
- В. Чоловічого та середнього роду, що мають закінчення: Nom. sg. -us, Gen. sg. -i.
- Г. Чоловічого та середнього роду, що мають закінчення: Nom. sg. -us, Gen. sg. -us.

3. Які іменники належать до III відміни?

- A. Чоловічого та жіночого роду, що у Gen. sg. мають закінчення -is.
- Б. Чоловічого, жіночого та середнього роду, що у Gen. sg. мають закінчення -is.
- В. Чоловічого та середнього роду, що у Gen. sg. Мають закінчення -is.
- Г. Жіночого та середнього роду, що у Gen. sg. Мають закінчення -is.

4. Які іменники належать до IV відміни?

- A. Жіночого роду, що у Gen. sg. мають закінчення -ei
- Б. Чоловічого та середнього роду, що у Gen. sg. мають закінчення -us
- В. Чоловічого, жіночого та середнього роду, що у Gen. sg. мають закінчення -is
- Г. Жіночого, що у Gen. sg. мають закінчення -ae

5. Які іменники належать до V відміни?

- A. Чоловічого, жіночого та середнього роду, що у Gen. sg. мають закінчення -is
- Б. Чоловічого та жіночого роду, що у Gen. sg. мають закінчення -us
- В. Жіночого роду, що у Gen. sg. мають закінчення -ei
- Г. Жіночого, що у Gen. sg. мають закінчення -ae

6. Скільки відмінків існує у латинській мові?

- A. 3
- Б. 4
- В. 5
- Г. 6

7. Скільки родів існує у латинській мові?

- A. 3
- Б. 4
- В. 5
- Г. 6

- 8. Скільки відмін іменника існує у латинській мові?**
А. 3
Б. 4
В. 5
Г. 6
- 9. На які питання відповідає у латинській мові Nominativus?**
А. кого? чого?
Б. кого? що?
В. кому? чому?
Г. хто? що?
- 10. На які питання відповідає у латинській мові Genentivus?**
А. кого? чого?
Б. кого? що?
В. кому? чому?
Г. хто? що?
- 11. На які питання відповідає у латинській мові Dativus?**
А. кого? чого?
Б. кого? що?
В. кому? чому?
Г. ким? чим? де?
- 12. На які питання відповідає у латинській мові Accusativus?**
А. кого? чого?
Б. кого? що?
В. кому? чому?
Г. ким? чим? де?
- 13. На які питання відповідає у латинській мові Ablativus?**
А. кого? чого?
Б. кого? що?
В. кому? чому?
Г. ким? чим? де?
- 14. До якої відміни належить іменник collega, ae, m.?**
А. I відміни
Б. II відміни
В. III відміни
Г. V відміни
- 15. Слово bolus, i, f. належить до:**
А. I відміни
Б. II відміни
В. III відміни
Г. IV відміни
- 16. До якої відміни належить іменник aeger, gri, m?**
А. I відміни
Б. II відміни

- В. III відміни
Г. V відміни
- 17. До якої відміни належить іменник ductus, us, m?**
А. I відміни
Б. II відміни
В. III відміни
Г. IV відміни
- 18. До якої відміни належить іменник botanice, es f?**
А. I відміни
Б. II відміни
В. III відміни
Г. V відміни
- 19. До якої відміни належить іменник radix, icis, f?**
А. I відміни
Б. II відміни
В. III відміни
Г. V відміни
- 20. До якої відміни належить іменник cognu, us n?**
А. I відміни
Б. II відміни
В. III відміни
Г. IV відміни
- 21. До якої відміни належить іменник skeleton, i, n?**
А. I відміни
Б. II відміни
В. III відміни
Г. IV відміни
- 22. До якої відміни належить іменник dies, diei m?**
А. I відміни
Б. II відміни
В. III відміни
Г. V відміни
- 23. До якої відміни належить іменник carpa, ae, f?**
А. I відміни
Б. II відміни
В. III відміни
Г. IV відміни
- 24. Слово diameter, tri, f. належить до:**
А. I відміни
Б. II відміни
В. III відміни
Г. V відміни
- 25. Визначте основу іменника animal, alis, n.:**
А. anim-

- Б. animali-
- В. anima-
- Г. animal-

26. Визначте основу іменника cornu, us, n.:

- А. corn-
- Б. со-
- В. cornu-
- Г. cor-

27. Визначте основу іменника aeger, gri, m.:

- А. aeger -
- Б aegri -
- В. aegr -
- Г. aeg –

28. Визначте основу іменника flos, floris, m.:

- А. flos-
- Б. flor-
- В. flo-
- Г. flori-

29. Визначте основу іменника bucca, ae f.:

- А. buc-
- Б. bucca-
- В. buca–
- Г. bucc-

Іменники I і II відміни

1. Чи вірне твердження: "Усі слова середнього роду мають однакову форму в *Nom. Sing* та *Acc. Sing.*"?
А. Правильно
Б. Неправильно
2. Чи вірне твердження: "*Nom. Sing.* та *Acc. Sing.* всіх іменників середнього роду закінчується на *-a*"?
А. Правильно
Б. Неправильно
3. Чи вірне твердження: "Більшість іменників II відміни на *-er* втрачають *e* при відмінюванні"?
А. Правильно
Б. Неправильно
4. Чи вірне твердження: "Назви дерев та кущів, які в *Nom. Sing.* мають закінчення *-us*, за значенням належать до жіночого роду"?
А. Правильно
Б. Неправильно
5. Іменники якого роду (родів) належать до II відміни?
А. m.
Б. f.
В. m., n.
Г. f., n.
6. Які закінчення у *Nom. sing.* мають іменники II відміни?
А. *-us, -a*
Б. *-is, -e, -a, -um*
В. *-er, -is, -e*
Г. *-us, -er, -um, -on*
7. Які закінчення у *Nom. sing.* мають іменники I відміни?
А. *-us, -a*
Б. *-on, -um*
В. *-a, e*
Г. *-er, -us*
8. Визначте рід іменника за закінченням *Nom. Sing. : digītus, i*
А. *masculinum*
Б. *neutrum*
В. *femininum*
9. Визначте рід іменника за закінченням *Nom. Sing. : ocūlus, i*
А. *masculinum*
Б. *neutrum*
В. *femininum*
10. Визначте рід іменника за закінченням *Nom. Sing. : ligamentum, i*
А. *masculinum*

- Б. neutrum
В. femininum
- 11. Визначте рід іменника за закінченням Nom. Sing. : *Malus, i***
А. masculinum
Б. neutrum
В. femininum
- 12. Визначте рід іменника за закінченням Nom. Sing. : *cancer, cri***
А. masculinum
Б. neutrum
В. femininum
- 13. Визначте рід іменника за закінченням Nom. Sing. : *ganglion, i***
А. masculinum
Б. neutrum
В. femininum
- 14. Визначте рід іменника за закінченням Nom. Sing. : *anemone, es***
А. masculinum
Б. neutrum
В. femininum
- 15. Латиною "вена" в родовому відмінку однини звучатиме так:**
А. vene
Б. venaе
В. venas
Г. venaе
- 16. Латиною "хребет" в родовому відмінку множини звучатиме так:**
А. spinarum
Б. spinae
В. vertebrae
Г. vertebrarum
- 17. Латиною "язик" в знахідному відмінку однини звучатиме так:**
А. linguis
Б. linguam
В. linguae
Г. lingua
- 18. Латиною "кульша" в давальному відмінку множини звучатиме так:**
А. соха
Б. сохае
В. сохais
Г. coxis
- 19. Латиною "хлопчик" в знахідному відмінку множини звучатиме так:**
А. pureos
Б. pueros
В. puera
Г. pueri

20. В знахідному відмінку однини іменник *virus, i n* отримує закінчення:

- А. -on
- Б. -us
- В. -um
- Г. -a

21. В називному відмінку множини іменник *digitus, i, m* отримує закінчення:

- А. -i
- Б. -a
- В. -us
- Г. -ae

22. В називному відмінку множини іменник *linimentum, i, n* отримує закінчення:

- А. -a
- Б. -i
- В. -us
- Г. -um

23. Виберіть форму Nom. pl. іменника *ventriculus, i, m*.

- А. ventriculus
- Б. ventriculi
- В. ventriculorum
- Г. ventriculum

24. Виберіть форму Nom. sing. іменника *linimentum, i, n*.

- А. linimentum
- Б. linimenti.
- В. linimenta
- Г. linimentus

25. Виберіть форму Gen. sing. іменника *ventriculus, i, m*.

- А. ventriculus
- Б. ventriculi
- В. ventriculorum
- Г. ventriculum

26. Виберіть форму Gen. pl. іменника *linimentum, i, n*.

- А. linimentum
- Б. linimenti
- В. linimentorum
- Г. linimenta

Іменники III відміни

1. **Які іменники належать до голосного типу III відміни?**
 - А. Нерівноскладові всіх родів, з основою на один приголосний.
 - Б. Рівноскладові всіх родів, що у Nom. sing. мають закінчення –is, –es.
 - В. Чоловічого, жіночого та середнього роду, що у Gen. plur. мають закінчення –is.
 - Г. Середнього роду, що у Nom. sg. мають закінчення –al, –ar, –e
2. **Які іменники належать до приголосного типу III відміни?**
 - А. Нерівноскладові всіх родів, з основою на один приголосний.
 - Б. Рівноскладові всіх родів, що у Nom. sing. мають закінчення –is, –es.
 - В. Чоловічого, жіночого та середнього роду, що у Gen. plur. мають закінчення –is.
 - Г. Середнього роду, що у Nom. sg. мають закінчення –al, –ar, –e
3. **Які іменники належать до мішаного типу III відміни?**
 - А. Нерівноскладові всіх родів, з основою на один приголосний.
 - Б. Рівноскладові всіх родів, що у Nom. sing. мають закінчення –is, –es.
 - В. Чоловічого, жіночого та середнього роду, що у Gen. plur. мають закінчення –is.
 - Г. Середнього роду, що у Nom. sg. мають закінчення –al, –ar, –e
4. **Які іменники належать до нерівноскладових?**
 - А. Кількість складів у Nom. Sing. і Gen. Sing. однакова
 - Б. З основою на один приголосний
 - В. Кількість складів у Nom. Sing. і Gen. Sing. різна
 - Г. З основою на два приголосних
5. **Якого роду менник "*lepus, leporis* - заєць" ?**
 - А. чоловічого
 - Б. середнього
 - В. жіночого
 - Г. спільного
6. **Якого роду менник "*pater, patris* - батько" ?**
 - А. чоловічого
 - Б. середнього
 - В. жіночого
 - Г. спільного
7. **Якого роду менники "*rete, is* - сітка" ?**
 - А. чоловічого
 - Б. середнього
 - В. жіночого
 - Г. спільного
8. **Іменник *vas, vasis n* належить до:**
 - А. приголосного типу III відміни
 - Б. голосного типу III відміни

- В. мішаного типу III відміни
Г. інше
- 9. Іменник *glans, ndis, f.* належить до:**
А. приголосного типу III відміни
Б. голосного типу III відміни
В. мішаного типу III відміни
Г. інше
- 10. Іменник *rex, regis, m.* належить до:**
А. приголосного типу III відміни
Б. голосного типу III відміни
В. мішаного типу III відміни
Г. інше
- 11. Іменник *rax, cis, f.* належить до:**
А. приголосного типу III відміни
Б. голосного типу III відміни
В. мішаного типу III відміни
Г. інше
- 12. Іменник *calcar, aris, n.* належить до:**
А. приголосного типу III відміни
Б. голосного типу III відміни
В. мішаного типу III відміни
Г. інше
- 13. Іменник *mater, matris, n.* належить до:**
А. приголосного типу III відміни
Б. голосного типу III відміни
В. мішаного типу III відміни
Г. інше
- 14. Виберіть форму *Nom. pl.* іменника *animal, alis, n.***
А. *animalis*
Б. *animalibus*
В. *animalium*
Г. *animalia*
- 15. Виберіть форму *Gen. pl.* іменника *animal, alis, n.***
А. *animalis*
Б. *animalibus*
В. *animalium*
Г. *animalia*
- 16. Виберіть форму *Acc. pl.* іменника *animal, alis, n.***
А. *animali*
Б. *animalibus*
В. *animal*
Г. *animalia*
- 17. Виберіть форму *Abl. pl.* іменника *animal, alis, n.***
А. *animali*

- Б. animalibus
- В. animalium
- Г. animalia

18.Яке закінчення отримує іменник os, ossis, n у Gen. pl.?

- А. -a
- Б. -is
- В. -um
- Г. -ium

19.Яке закінчення отримує іменник os, ossis, n у Acc. pl.?

- А. -a
- Б. -is
- В. -um
- Г. -ium

20.Визначте основу іменника frater, tris m

- А. frat
- Б. fratr
- В. frater
- Г. fratri

21.Визначте основу іменника pars, rtis, f

- А. pars
- Б. parrt.
- В. par
- Г. part

22.Визначте основу іменника os, ossis, n

- А. os
- Б. osss
- В. oss
- Г. ossi

23.Визначте основу іменника cutis, is, f

- А. cutis
- Б. cuti
- В. cut
- Г. cutisi

Іменники IV і V відміни

1. Іменники якого роду (родів) належать до IV відміни?
 - A. m.
 - Б. f.
 - В. m., n.
 - Г. f., n.
2. Які закінчення у **Nom. sing.** мають іменники IV відміни?
 - A. -us, -u
 - Б. -um; -u
 - В. -er, -um
 - Г. -us, -um
3. Іменники якого роду (родів) належать до V відміни?
 - A. m.; n.
 - Б. f. (m.)
 - В. m.
 - Г. f., n.
4. Які закінчення у **Nom. sing.** мають іменники V відміни?
 - A. -es
 - Б. -ēi
 - В. -ěi
 - Г. -is
5. Іменник **pinus** – сосна відмінюється
 - A. тільки за I відміною
 - Б. тільки за II відміною
 - В. тільки за IV відміною
 - Г. інше
6. Іменники IV відміни в **Gen. plur.** отримують закінчення:
 - A. -us
 - Б. -um
 - В. -uus
 - Г. -uum
7. Іменники середнього роду IV відміни в **Nom. plur. et Acc. plur.** отримують закінчення:
 - A. -us
 - Б. -a
 - В. -ua
 - Г. -um
8. Іменник **dies, diei** вживається в жіночому роді якщо:
 - A. позначає встановлений термін
 - Б. позначає день
 - В. він так не вживається
 - Г. позначає полудень

- 9. Іменники V відміни в Gen. Sing після голосного отримують закінчення:**
- A. -es
 - Б. -ēi
 - В. -ĕi
 - Г. -is
- 10. Іменники V відміни Gen. Sing після приголосного отримують закінчення**
- A. -es
 - Б. -ēi
 - В. -ĕi
 - Г. -is
- 11. Які іменники V відміни відмінюються і в однині і в множині?**
- A. species, ēi f; res, rēi f; dies, diei m
 - Б. dies, diei m; rabies, ei f; scabies, ei f
 - В. rabies, ei f; species, ēi f; scabies, ei f
 - Г. усі
- 12. Іменники species, ēi f в значенні збір(суміш трав) переважно вживається у**
- A. множині
 - Б. однині
 - В. множині та однині
 - Г. інше
- 13. Іменники IV відміни audītus, us m – слух, plexus, us m – сплетіння, visus, us m – зір утворені від основи**
- A. інфекта
 - Б. перфекта
 - В. супіна
 - Г. інше
- 14. Виберіть форму Acc.plur іменника cornu**
- A. cornus
 - Б. corna
 - В. cornua
 - Г. cornuum
- 15. Виберіть форму Acc.plur іменника res**
- A. res
 - Б. rei
 - В. rem
 - Г. rerum
- 16. Виберіть форму Gen.sing іменника cornu**
- A. cornus
 - Б. cornuus
 - В. cornibus
 - Г. cornuum

17. Виберіть форму Gen.plur іменника res

- A. res
- Б. rei
- В. rem
- Г. rerum

18. Оберіть рядок, у якому наведено іменники тільки жіночого роду

- A. manus, us – рук, quercus, us – дуб
- Б. tribus, us – триба, genu, us – коліно
- В. domus, us – дім, ductus, us – протока
- Г. nurus, us – невістка, cornu, us - ріг

19. Визначте практичну основу іменника rabies, ei

- A. rabiei
- Б. rab
- В. rabie
- Г. rabi

20. Визначте практичну основу іменника genu, us

- A. genu
- Б. gen
- В. genuu
- Г. ge

Іменники: зведений тест

- 1. Визначте число і відмінок: silvam**
 1. Genetivus Singularis
 2. Accusativus Singularis
 3. Accusativus Pluralis
 4. Genetivus Pluralis
- 2. Визначте число і відмінок: hortum**
 1. Genetivus Singularis
 2. Accusativus Singularis
 3. Accusativus Pluralis
 4. Genetivus Pluralis
- 3. Визначте число і відмінок: virōs**
 1. Genetivus Singularis
 2. Accusativus Singularis
 3. Accusativus Pluralis
 4. Genetivus Pluralis
- 4. Визначте число і відмінок: agrōrum**
 1. Genetivus Singularis
 2. Accusativus Singularis
 3. Accusativus Pluralis
 4. Genetivus Pluralis
- 5. Визначте число і відмінок: agrōs**
 1. Genetivus Singularis
 2. Accusativus Singularis
 3. Accusativus Pluralis
 4. Genetivus Pluralis
- 6. Визначте число і відмінок: Amicam**
 1. Genetivus Singularis
 2. Accusativus Singularis
 3. Accusativus Pluralis
 4. Genetivus Pluralis
- 7. Визначте число і відмінок: hortīs**
 1. Ablativus Singularis
 2. Accusativus Singularis
 3. Accusativus Pluralis
 4. Ablativus Pluralis
- 8. Визначте число і відмінок: nāsī**
 1. Genetivus Singularis
 2. Accusativus Singularis
 3. Accusativus Pluralis
 4. Genetivus Pluralis
- 9. Визначте число і відмінок: undīs**
 1. Ablativus Singularis

2. Accusativus Singularis
3. Accusativus Pluralis
4. Ablativus Pluralis

10.Визначте число і відмінок: familiam

1. Ablativus Singularis
2. Accusativus Singularis
3. Accusativus Pluralis
4. Ablativus Pluralis

11.Визначте число і відмінок: familiās

1. Ablativus Singularis
2. Accusativus Singularis
3. Accusativus Pluralis
4. Ablativus Pluralis

12.Визначте число і відмінок: Moram

1. Genetivus Singularis
2. Accusativus Singularis
3. Accusativus Pluralis
4. Genetivus Pluralis

13.Визначте число і відмінок: cibum

1. Genetivus Singularis
2. Accusativus Singularis
3. Accusativus Pluralis
4. Genetivus Pluralis

14.Визначте число і відмінок: canes

1. Genetivus Singularis
2. Accusativus Singularis
3. Accusativus Pluralis
4. Genetivus Pluralis

15.Визначте число і відмінок: amicorum

1. Genetivus Singularis
2. Accusativus Singularis
3. Accusativus Pluralis
4. Genetivus Pluralis

16.Визначте число і відмінок: Agricolas

1. Genetivus Singularis
2. Accusativus Singularis
3. Accusativus Pluralis
4. Genetivus Pluralis

17.Визначте число і відмінок: Amicam

1. Genetivus Singularis
2. Accusativus Singularis
3. Accusativus Pluralis
4. Genetivus Pluralis

18.Визначте число і відмінок: Amicis

1. Ablativus Singularis
2. Accusativus Singularis
3. Accusativus Pluralis
4. Ablativus Pluralis

19.Визначте число і відмінок: Caeli

1. Genetivus Singularis
2. Accusativus Singularis
3. Accusativus Pluralis
4. Genetivus Pluralis

20.Визначте число і відмінок: Caelis

1. Ablativus Singularis
2. Accusativus Singularis
3. Accusativus Pluralis
4. Ablativus Pluralis

21.Визначте число і відмінок: Virum

1. Ablativus Singularis
2. Accusativus Singularis
3. Accusativus Pluralis
4. Ablativus Pluralis

22.Визначте число і відмінок: Viros

1. Ablativus Singularis
2. Accusativus Singularis
3. Accusativus Pluralis
4. Ablativus Pluralis

23.Визначте число і відмінок: Paveris

1. Genetivus Singularis
2. Nominativus Singularis
3. Nominativus Pluralis
4. Genetivus Pluralis

24.Визначте число і відмінок: Secalium

1. Genetivus Singularis
2. Nominativus Singularis
3. Nominativus Pluralis
4. Genetivus Pluralis

25.Визначте число і відмінок: cultivar

1. Genetivus Singularis
2. Nominativus Singularis
3. Nominativus Pluralis
4. Genetivus Pluralis

26.Визначте число і відмінок: Juglandium

1. Genetivus Singularis
2. Nominativus Singularis

3. Nominativus Pluralis

4. Genetivus Pluralis

27.Визначте число і відмінок: cornuum

1. Genetivus Singularis

2. Nominativus Singularis

3. Nominativus Pluralis

4. Genetivus Pluralis

28.Визначте число і відмінок: speciēi

1. Genetivus Singularis

2. Nominativus Singularis

3. Nominativus Pluralis

4. Genetivus Pluralis

29.Визначте число і відмінок: domuum

1. Genetivus Singularis

2. Nominativus Singularis

3. Nominativus Pluralis

4. Genetivus Pluralis

30.Визначте число і відмінок: Rei

1. Genetivus Singularis

2. Nominativus Singularis

3. Nominativus Pluralis

4. Genetivus Pluralis

31.Визначте число і відмінок: Dies

1. Genetivus Singularis

2. Nominativus Singularis

3. Nominativus Pluralis

4. Genetivus Pluralis

Прикметник

1. Латинські прикметники в залежності від їх морфологічної належності діляться на 2 групи:
 - a. Прикметники 1, 2 відмін і прикметники 3 відміни
 - b. Прикметники 1 відміни і прикметники 2 і 3 відмін
 - c. Прикметники 1, 2 відмін і прикметники 3, 4 відмін
 - d. Прикметники 3 відміни і прикметники 4 відміни
 - e. Прикметники 1 і 2 відміни
2. Які прикметники мають форму найвищого ступеня порівняння?
 - a. *rectalis*
 - b. *simplicissimus*
 - c. *latior*
3. Які прикметники мають форму найвищого ступеня порівняння?
 - a. *acerrimus*
 - b. *amarus*
 - c. *ācrior*
4. Які прикметники мають форму найвищого ступеня порівняння?
 - a. *sublingualis*
 - b. *purissimus*
 - c. *flavus*
5. Які прикметники мають форму найвищого ступеня порівняння?
 - a. *nigerrimus*
 - b. *purior*
 - c. *patientior*
6. Які прикметники мають форму вищого ступеня порівняння?
 - a. *malevolentior*
 - b. *mātūrrimus*
 - c. *maledīcentissimus*
7. Які прикметники мають форму вищого ступеня порівняння?
 - a. *durior*
 - b. *longissima*
 - c. *miserrima*
8. Словникова форма прикметників 1-2 відмін складається з
 - a. Форми жіночого роду
 - b. Форми середнього роду і закінчення жіночого роду
 - c. Форми жіночого роду і закінчення чоловічого роду
 - d. 3 форми чоловічого роду
 - e. Форми чоловічого роду і закінчень жіночого і середнього родів
9. Які прикметники мають форму найвищого ступеня порівняння?
 - a. *difficillimus*
 - b. *longior*
 - c. *miserior*

10. Прикметник в латинській мові найчастіше ставиться:

- a. Після іменника
- b. Перед іменником
- c. Виноситься в кінець пропозиції

11. До прикметників першої групи відносяться прикметники, що мають у чоловічому роді закінчення:

- a. is
- b. x
- c. um
- d. us

Числівники

1. Primus, secundus, tertius

- А. перший, другий, третій
- Б. перше, друге, третє
- В. перша, друга, третя
- Г. один два, три

2. Unus, duo, tres:

- А. один, два, три
- Б. перше, друге, третє
- В. перший, другий, третій
- Г. перша, друга, третя

3. Яке з поданих слів є числівником

- А. multae
- Б. multa
- В. mulus
- Г. mille

4. Визначте, від яких латинських числівників походить слово дует

- А. decem
- Б. duo
- В. una
- Г. uni

5. Визначте, від яких латинських числівників походить слово квартет

- А. quinque
- Б. quartus
- В. uni
- Г. decem

6. Визначте, від яких латинських числівників походить слово квінтет:

- А. quintus
- Б. quattuor
- В. quinque
- Г. decem

7. Визначте, від яких латинських числівників походить слово тріо:

- А. decem
- Б. tria
- В. uni
- Г. quinque

8. Визначте, від яких латинських числівників походить слово сантиметр:

- А. quinque
- Б. centum
- В. uni
- Г. decem

9. Числівники від 30 до 90 утворюються додаванням:

- А. -genti
- Б. -děcim
- В. -ginta
- Г. -centi

10. Римськими цифрами в рецептах позначають:

- А. рідину в кількості більшій за один мілілітр
- Б. масу речовин в грамах
- В. рідину в кількості меншій за один мілілітр
- Г. масу речовин в мілілітрах

11. Встановіть відповідність між грецькими та латинськими терміноелементами:

I. quadr	A. hexa
II. sext	Б. diplo
III. uni	В. tri
IV. bi	Г. hepta
V. tri	Д. mono
	Е. tetra

12. Встановіть відповідність між грецькими та латинськими терміноелементами:

I. semi	A. ennae
II. milli	Б. tetra
III. primi	В. deca
IV. deci	Г. proto
V. novem	Д. chilio
	Е. hemi

13. Встановіть відповідність між грецькими та латинськими терміноелементами:

I. mille	A. proto
II. quint	Б. dicho
III. bis	В. octo
IV. sept	Г. hepta
V. octo	Д. penta
	Е. chilio

Дієслово: загальні відомості

- 1. Якщо основа дієслова закінчується на -ā, то це**
 - А. дієслово 1 дієвідміни
 - Б. дієслово 2 дієвідміни
 - В. дієслово 3 дієвідміни
 - Г. дієслово 4 дієвідміни
- 2. Що необхідно визначити, щоб правильно визначити час дієслів**
 - А. закінчення
 - Б. суфікс
- 3. При відмінюванні латинських дієслів не вживають:**
 - А. особисті закінчення
 - Б. особові займенники.
 - В. сполучні голосні
- 4. Визначте особу і число форми дієслова credis, (credo, didi, ditum, ere)**
 - А 1 особа однини futurum I indicativi activi
 - Б. 2 особа однини praesens indicativi activi
 - В. 3 особа однини praesens indicativi passivi
- 5. До другої дієвідміни відносяться дієслова**
 - А. із закінченням основи інфекта на довгий -e
 - Б. з закінченням основи інфекта на довгий -a
 - В. із закінченням основи інфекта на довгий -i
- 6. Визначте за формою інфінітива, яке з дієслів відноситься до IV дієвідміни:**
 - А. debēre
 - Б. dormīre
 - В. dicēre;
 - Г. clamāre
- 7. Визначте за формою 3 особи множ. числа praesentis indicatīvi actīvi, яке з дієслів відноситься до III дієвідміни:**
 - А. parant
 - Б. serviunt
 - В. movent
 - Г. legunt
- 8. Визначте за формою 3 особи од. числа praesentis indicatīvi passīvi, яке з дієслів відноситься до II дієвідміни:**
 - А. frangitur;
 - Б. habetur;
 - В. mutatur;
 - Г. auditur;
- 9. За допомогою якого суфікса від основи інфекта утворюється imperfectum indicatīvi дієслів I і II дієвідміни:**
 - А. -ēbā-;

- Б. -ē-;
- В. -bā-;
- Г. -ā-.

10. Визначте за формою 3 особи множ. яке з дієслів вжито в futūrum I indicatīvi actīvi:

- А. monstrant
- Б. scribēbant
- В. agunt
- Г. movēbunt

11. В якому часі вжито дієслово в реченні: Pueros domum remittēmus.

- А. Imperfectum
- Б. Praesens
- В. Futurum I

Терміноелементи

- 1. Оберіть слово з терміноелементом, який означає «дерево»**
 - A. Xerophyton
 - Б. Phellodendron
 - В. Sarothamnus
 - Г. Stenophyllus
- 2. Оберіть слово з терміноелементом, який означає «квітка»**
 - A. Phytophagus
 - Б. Aphyllum
 - В. Anthóphōrus
 - Г. Acutifolius
- 3. Оберіть слово з терміноелементом, який означає «колос»**
 - A. Equisetophyta
 - Б. Spicula
 - В. Spinōsus
 - Г. Dendranthēma
- 4. Оберіть слово з терміноелементом, який не означає «рослина»**
 - A. Phytocenosis
 - Б. Holophyllus
 - В. Plantarum
 - Г. Hygrophyton
- 5. Оберіть слово з терміноелементом, який не означає «насіння»**
 - A. Erythrospermus
 - Б. Seminarium
 - В. Cladosporium
 - Г. Dispersa
- 6. Оберіть слово з терміноелементом, який не означає «плід»**
 - A. Dolichocarpus
 - Б. Fructifer
 - В. Fruticosus
 - Г. Fructus
- 7. Вкажіть латинські дублети грецьких терміноелементів:**

I. -phyt-	A. fructus, us <i>m</i> – плід
II. -phyll-	Б. radix, icis <i>f</i> – корінь
III. -carp-	В. planta, ae <i>f</i> – рослина
IV. -rhyz-	Г. follium, i <i>n</i> – листок
V. -anth-	Д. arbor, is <i>f</i> – дерево
	Е. flos, floris <i>m</i> – квітка
- 8. Вкажіть латинські дублети грецьких терміноелементів:**

I. -clad-	A. stamen, inis <i>n</i> – тичинка
II. -gyn-	Б. spica, ae <i>f</i> – колос
III. -sperm-	В. semen, inis <i>n</i> – насіння

IV. -stemon-	Г. ramus, i m – гілка
V. -stach-	Д. pistillum, i n – маточка
	Е. arbor, is f – дерево

9. Вкажіть латинські дублети грецьких терміноелементів:

I. -musc-	А. spina, ae f – колючка
II. -bryo-	Б. muscus, i m – мох
III. -acanth	В. fungus, i m – гриб
IV. -andr-	Г. stamen, inis n – тичинка
V. -thamn-	Д. frutex, icis f – кущ
	Е. flos, floris m – квітка

10. Встановіть відповідність між кінцевим терміноелементом та його значенням:

I. aemia, ae f	А. лікування когось
II. kinesia, ae f	Б. запис; зображення
III. gramma, ātis n	В. кров; стан крові
IV. iatria, ae f	Г. розм'якшення
V. malacia, ae f	Д. рух
	Е. лікування чимось

11. Встановіть відповідність між кінцевим терміноелементом та його значенням:

I. mania, ae f	А. звуження
II. metria, ae f	Б. записування
III. trophia, ae f	В. живлення
IV. pathia, ae f	Г. вимірювання
V. graphia, ae f	Д. потяг до чогось
	Е. хвороба

12. Встановіть відповідність між кінцевим терміноелементом та його значенням:

I. philia, ae f	А. страх; боязнь
II. phobia, ae f	Б. пам'ять
III. pnoë, es f	В. схильність
IV. mnesia, ae f	Г. зір; дослідження
V. opsia, ae f	Д. огляд
	Е. дихання

13. Встановіть відповідність між кінцевим терміноелементом та його значенням:

I. sthenia, ae f	А. змертвіння
II. tomia, ae f	Б. застій
III. rrhagia, ae f	В. розсікання
IV. necrosis, is f	Г. витікання секрету

V. rrhoea, ae f		Д. сила
		Е. кровотеча

14. Встановіть відповідність між кінцевим терміноелементом та його значенням:

I. therapia, ae f		А. накладання шва
II. algia, ae f		Б. розшарування
III. scopia, ae f		В. вчення; наука
IV. logia, ae f		Г. огляд
V. rrhaphia, ae f		Д. біль
		Е. лікування чимось

Сентенції

- 1. Вислів *veni, vidi, vici* належить:**
 - А. Гомеру (VII ст. до н.е.)
 - Б. Цезарю (100 - 44 до н.е.)
 - В. Цицерону (106 - 43 до н.е.)
 - Г. Сенеці (4 до н.е. - 65 н.е.)
- 2. У формальній логіці використовують вислів:**
 - А. *omnia mea mecum porto*
 - Б. *sine ira et studio*
 - В. *tertium non datur*
 - Г. *nosce te ipsum*
- 3. Вислів *Cogito, ergo sum* належить:**
 - А. Гаю Юлію Цезарю (100 - 44 до н.е.)
 - Б. Цицерону (106 - 43 до н.е.)
 - В. Сенеці (4 до н.е. - 65 н.е.)
 - Г. Декарту (1596-1650)
- 4. Інформацію, на яку варто звернути увагу, у тексті позначають:**
 - А. PS
 - Б. CV
 - В. NB
 - Г. QED
- 5. Час до полудня латиною позначають так:**
 - А. PM
 - Б. VS
 - В. PS
 - Г. AM
- 6. Девіз Олімпійських ігор звучить так:**
 - А. *Contra spem spero*
 - Б. *Veni vidi vici*
 - В. *Docendo discimus*
 - Г. *Citius, altius, fortius*
- 7. Латиною сентенція «Погана трава швидко росте» звучить так:**
 - А. *Multum vinum bibere, non diu vivere.*
 - Б. *Mala herba cito crescit.*
 - В. *Consvetudo est altera natura.*
 - Г. *Edimus ut vivamus, non vivimus ut edamus*
- 8. Латиною вислів «на практиці» звучить так:**
 - А. *verbatim*
 - Б. *de jure*
 - В. *id est*
 - Г. *de facto*
- 9. Латиною сентенція «Їмо, щоб жити, а не живемо, щоб їсти» звучить так:**

- A. Mala herba cito crescit.
- B. Natura sanat, medicus curat morbos.
- B. Edimus ut vivamus, non vivimus ut edamus.
- Г. Multum vinum bibere, non diu vivere

10. Gaudeamus – це

- A. гімн країни
- Б. гімн сонцю
- В. пісня про Італію
- Г. міжнародний гімн студентів

11. Vivat academia:

- A. ура навчанню
- Б. живе навчання
- В. хай живе академія
- Г. хай живуть академіки

12. Gaudeamus означає

- A. весела країна
- Б. гімн
- В. веселімось
- Г. пісня

13. Sapienti...:

- A. sat
- Б. est
- В. sum

14. Cogito ergo ...:

- A. sat
- Б. est
- В. sum

15. У etc. «Е» означає

- A. et
- Б. est
- В. erat

16. Memento...

- A. vivere
- Б. vitae
- В. vita

17. У CV «V» означає

- A. vivere
- Б. vita
- В. vitae

18. Ars longa... brevis

- A. vivere
- Б. vita
- В. vitae

19. Versus

- A. навпаки
- Б. проти
- В. дослівно

20. У Q.E.D. «Е» означає

- A. et
- Б. est
- В. erat

21. У таємниці

- A. Sub rosa
- Б. Mea culpa
- В. Ab ovo

Список джерел

1. Балалаєва О.Ю., Вакулик І.І. *Латинська мова та основи біологічної термінології*: навчальний посібник. Київ, 2010. 324 с.
2. Гальчинська О. К. *Ветеринарна фармакологія*: навчальний посібник. К.: Аграрна освіта, 2013. 525 с.
3. Гриценко С. П. *Lingua Latina Veterinaria*: навч. посібник / С. П. Гриценко, Т. Б. Гриценко, І. І. Вакулик, О. Ю. Балалаєва. К.: Центр учбової літератури, 2007. 544с.
4. Дерев'янченко Н. В., Литовська О. В. *Латинська мова та медична термінологія*: навчальний посібник (для студентів вищих мед. навч. закладів). Харків : ХНМУ, 2017. 172 с.
5. Дяків О.Ю., Петришин М.Й. *Латинська мова та основи медичної термінології*: практикум для студентів спеціальності “Здоров’я людини”. Івано-Франківськ, 2012. 100 с.
6. *Латинська мова* : навчальний посібник [для студентів гуманітарних факультетів] / Ж.Г. Гуменюк, Т.В. Сторчова. 5-е видання, перероблене К. : Видавничий Дім «Слово», 2015. 312 с.
7. Лучканин С. М. *Латинські сентенції (крилаті латинські вислови) з історико-літературним коментарем* : навч. посіб. із вивч. латин. афоризмів для студ. Ін-ту філол. та іст. фак. Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. К. : Наук. світ, 2008. 136 с.
8. Попович Р.Г. *Латинська мова для студентів-екологів* : навчальний посібник. Рівне : НУВГП, 2013. 130с.
9. Світлична Є. І. *Клінічна термінологія*: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Є. І. Світлична, В. І. Базарова, Л. Г. Жук. Х. : НФаУ : Золоті сторінки, 2006. 168 с.
10. Шевченко-Савчинська Л., Балашов К. *Тести з латинської мови та медичної термінології*. Київ : Медієвіст, 2014. 236 с.
11. Francki R. I. B. International Committee on Taxonomy of Viruses. Classification and nomenclature of viruses. 5th report. 1991.
12. International Code of Nomenclature of Bacteria (Bacteriological Code, 1990 Revision). Edited by: Lapage S.P., Sneath P.H.A., Lessel E.F. et all. Washington (DC): ASM Press, 1992.
13. Mahr S. *What's In A Name? Understanding Botanical or Latin Names*. Wisconsin Master Gardener, 26 Nov. 2007, mastergardener.extension.wisc.edu/files/2015/12/plantnames.pdf.
14. Short E., George A. *A Primer of Botanical Latin with Vocabulary*. Cambridge University Press. 2013. 339 p.
15. Stearn W.T. *Botanical Latin: history, grammar syntax, terminology and vocabulary*. London: David & Charles. 3rd rev. ed. 1983. 566 p.

Навчальне видання

**ХОХЕЛЬ Дарія Юріївна
КУНЦЬО Оксана Іванівна**

AB INITIO

**Навчально-методичний посібник з самостійної роботи
з курсу латинської мови**

Підписано до друку 24.03.2021 р. Формат 210x297/364.

Папір офсетний. Різографія. Авт. арк.. 1,8.

Обл.-вид. арк. 1,9. У.д.а. 2,9.

Тираж 20 прим.

Підготовлено до друку та видруковано
у Подільському державному аграрно-технічному університеті,
32300, Кам'янець-Подільський, вул. Шевченка, 13